

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 291/2014-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. apríla 2014 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOST', s. r. o., Pribinova 25, Bratislava, zastúpenej obchodnou spoločnosťou Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie postupom Krajského súdu v Trenčíne a jeho uzneseniami sp. zn. 17 CoE/115/2012 z 8. augusta 2012 (Rvp 13300/2013), sp. zn. 6 CoE/148/2012 z 25. júla 2012 (Rvp 21254/2013), sp. zn. 17 CoE/111/2012 z 8. augusta 2012 (Rvp 21255/2013) a sp. zn. 11 CoE/86/2012 z 27. júla 2012 (Rvp 21256/2013), postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici a jeho uznesením sp. zn. 2 CoE/209/2012 z 21. júna 2012 (Rvp 13301/2013), postupom Krajského súdu v Prešove a jeho uznesením sp. zn. 2 CoE/62/2012 z 19. júla 2012 (Rvp 13302/2013) a postupom Krajského súdu v Nitre a jeho uzneseniami sp. zn. 26 CoE/44/2012 z 31. mája 2012 (Rvp 21251/2013), sp. zn. 25 CoE/103/2012 z 31. októbra 2012 (Rvp 21252/2013) a sp. zn. 6 CoE/50/2012 z 27. júna 2012 (Rvp 21253/2013) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a jeho uzneseniami sp. zn. 1 Cdo/245/2012 z 29. novembra 2012 (Rvp 13300/2013), sp. zn. 7 Cdo/195/2012 zo 14. novembra 2012 (Rvp 13301/2013), sp. zn. 4 Cdo/295/2012 z 29. novembra 2012 (Rvp 13302/2013), sp. zn. 7 Cdo/174/2012 z 31. mája 2013 (Rvp 21251/2013), sp. zn. 2 ECdo/20/2013 z 26. júna 2013 (Rvp 21252/2013),

sp. zn. 4 Cdo/304/2012 z 31. mája 2013 (Rvp 21253/2013), sp. zn. 5 Cdo/36/2013 z 26. júna 2013 (Rvp 21254/2013), sp. zn. 4 Cdo/6/2013 z 25. júna 2013 (Rvp 21255/2013) a sp. zn. 5 Cdo/6/2013 z 26. júna 2013 (Rvp 21256/2013) a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., vedené pod sp. zn. Rvp 13300/2013, Rvp 13301/2013, Rvp 13302/2013, Rvp 21251/2013, Rvp 21252/2013, Rvp 21253/2013, Rvp 21254/2013, Rvp 21255/2013 a sp. zn. Rvp 21256/2013 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. III. ÚS 291/2014.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 4. apríla 2013 a 13. septembra 2013 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) označeným postupom a uzneseniami Krajského súdu v Trenčíne, Krajského súdu v Banskej Bystrici, Krajského súdu v Prešove a Krajského súdu v Nitre (ďalej len „postup a uznesenia krajských súdov“) a označeným postupom a uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „postup a uznesenia najvyššieho súdu“)

Zo sťažností vyplýva, že sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá inter alia poskytovaním úverov z vlastných zdrojov a že v rámci tejto činnosti poskytla na základe zmlúv o úvere uzavretých s fyzickými osobami – dlžníkmi úvery, ktoré boli títo povinní vrátiť podľa podmienok dojednaných v úverových zmluvách. Vzhľadom na skutočnosť, že dlžníci dobrovoľne nepristúpili k úhrade svojich záväzkov, stali sa pohľadávky sťažovateľky splatnými. V nadväznosti na podmienky dojednané v úverových zmluvách obsahujúce vo väčšine prípadov tzv. rozhodcovskú doložku boli sťažovateľkou začaté rozhodcovské konania pred ňou zvoleným rozhodcovským súdom. Následne boli na základe rozhodcovských rozsudkov vydaných v týchto konaniach začaté exekučné konania. V ďalších prípadoch boli na základe splnomocnení udelených dlžníkmi pri podpise úverových zmlúv spísané splnomocnencami dlžníkov notárske zápisnice, ktoré sa taktiež stali exekučnými titulmi, na podklade ktorých boli v prospech sťažovateľky začaté exekučné konania. V priebehu exekučných konaní bolo uzneseniami príslušných prvostupňových súdov v sťažovateľkou napadnutých konaniach rozhodnuté o vyhlásení exekúcií za neprípustné a o ich zastavení. Na základe odvolaní sťažovateľky krajské sudy svojimi uzneseniami potvrdili uznesenia príslušných prvostupňových súdov ako vecne správne. Najvyšší súd dovolania sťažovateľky odmietol, pretože zistil, že ich „*prípustnosť... nemožno vyvodit' z ustanovenia § 239 O. s. p. a iné vady konania v zmysle § 237 O. s. p. neboli dovolacím súdom zistené*“.

Sťažovateľka v predostretej argumentácii atakuje právne závery vyplývajúce z rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktorým vytýka ich nesprávnosť z hľadiska právneho posúdenia relevantných hmotnoprávných ustanovení príslušných právnych predpisov na predmetnú právnu vec sa vzťahujúcich a zároveň poskytuje ústavnému súdu vlastnú interpretáciu právnych predpisov vzťahujúcich sa na uvedené konania.

V nadväznosti na uvedené sťažovateľka žiada, aby ústavný súd vydal rozhodnutie, ktorým vysloví porušenie jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 47 charty postupom a uzneseniami krajských súdov a postupom a uzneseniami najvyššieho súdu v uvedených konaniach, zruší uznesenia krajských súdov a uznesenia najvyššieho súdu, veci vráti krajským súdom

na ďalšie konanie a sťažovateľke prizná primerané finančné zadostučinenie, ako aj úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

K spoločnému prerokovaniu vecí

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

Podľa § 112 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku môže súd v záujme hospodárnosti konania spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 13300/2013, Rvp 13301/2013, Rvp 13302/2013, Rvp 21251/2013, Rvp 21252/2013, Rvp 21253/2013, Rvp 21254/2013, Rvp 21255/2013 a sp. zn. Rvp 21256/2013 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky a všeobecných súdov rozhodol ústavný súd uplatniac citované právne normy tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

K namietanému porušeniu označených práv postupom a uzneseniami krajských súdov

Podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak sa týka vecí, o ktorej ústavný súd už rozhodol.

Podľa § 24 písm. b) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak ústavný súd v tej istej veci koná.

Ústavný súd zo svojej rozhodovacej činnosti zistil, že o rovnakej námietke porušenia označených práv sťažovateľky:

- postupom a uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 17 CoE/115/2012 z 8. augusta 2012 (Rvp 13300/2013) už rozhodol uznesením sp. zn. III. ÚS 30/2013 z 22. januára 2013,

- postupom a uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 17 CoE/111/2012 z 8. augusta 2012 (Rvp 21255/2013) už rozhodol uznesením sp. zn. IV. ÚS 668/2013 z 12. decembra 2013,

- postupom a uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 11 CoE/86/2012 z 27. júla 2012 (Rvp 21256/2013) už rozhodol uznesením sp. zn. I. ÚS 19/2013 zo 16. januára 2013,

- postupom a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 2 CoE/209/2012 z 21. júna 2012 (Rvp 13301/2013) už rozhodol uznesením sp. zn. I. ÚS 516/2012 zo 17. októbra 2012,

- postupom a uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2 CoE/62/2012 z 19. júla 2012 (Rvp 13302/2013) už rozhodol uznesením sp. zn. II. ÚS 73/2013 z 30. januára 2013,

- postupom a uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 26 CoE/44/2012 z 31. mája 2012 (Rvp 21251/2013) už rozhodol uznesením sp. zn. II. ÚS 72/2013 z 30. januára 2013,

- postupom a uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25 CoE/103/2012 z 31. októbra 2012 (Rvp 21252/2013) už rozhodol uznesením sp. zn. III. ÚS 90/2014 zo 4. februára 2014,

- postupom a uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 6 CoE/50/2012 z 27. júna 2012 (Rvp 21253/2013) už rozhodol uznesením sp. zn. II. ÚS 103/2013 zo 7. februára 2013.

Ústavný súd taktiež zistil, že o rovnakej námietke porušenia označených práv sťažovateľky postupom a uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6 CoE/148/2012 z 25. júla 2012 (Rvp 21254/2013) koná vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 14054/2012.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd sťažnosti v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, keďže tým došlo k naplneniu dôvodov neprípustnosti zakotvených v § 24 písm. a) a b) zákona o ústavnom súde (bod 2 výroku uznesenia).

K namietanému porušeniu označených práv postupom a uzneseniami najvyššieho súdu

Je zrejmé, že sťažovateľka pri podávaní svojich skorších sťažností ústavnému súdu vedome zamlčala, že súbežne s nimi využila aj iný opravný prostriedok – dovolania (§ 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde), ktorými sa snažila domôcť ochrany svojich základných práv a slobôd pred najvyšším súdom.

Otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, III. ÚS 480/2013). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01), alebo všeobecné súdy neposkytnú ochranu označenému základnému právu sťažovateľa v súlade s ústavnoprocenými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

Z uvedených hľadísk ústavný súd preskúmal aj uznesenia najvyššieho súdu, ktorými odmietol dovolania sťažovateľky. Nezistil pritom žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup tohto súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.), ktorý by nemal oporu v zákone. Z odôvodnenia napadnutých rozhodnutí naopak vyplýva, že najvyšší súd sa zaoberal a vysporiadal so sťažovateľkou uplatnenými dovolacími dôvodmi, ale pretože sa s nimi nestotožnil, odmietol dovolania ako procesne neprípustné.

V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva.

V inom prípade by totiž sudy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Občiansky súdny poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľke k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch.

Ústavný súd opätovne konštatuje, že sťažovateľka aj napriek skutočnosti, že jej musí byť známy názor ústavného súdu na danú problematiku, aj naďalej podáva sťažnosti vo veciach, ktoré sú skutkovo a právne identické s tými, ktoré už ústavný súd v minulosti riešil, preto je zrejmé, že sťažovateľka nesúhlasí s ustáleným názorom ústavného súdu, a teda ani s jeho rozhodnutiami o predchádzajúcich typovo zhodných sťažnostiach sťažovateľky. Vyvstáva preto otázka, aký význam a efektivitu má uvedený postup pre sťažovateľku, pretože ani podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva nie je bezpodmienečne nevyhnutné ako predpoklad možnosti obrátiť sa na tento medzinárodný súdny orgán vyčerpať právny prostriedok nápravy na národnej úrovni, pokiaľ sa javí z materiálneho hľadiska v skutkovo a právne zhodných prípadoch ako neefektívny.

Kedže medzi uzneseniami najvyššieho súdu a možnosťou porušenia označených práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 47 charty nie je taký vzťah, ktorý by odôvodňoval prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú (bod 2 výroku uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2014